

Проект по Небесна механика

Изготвил: Мартин Анев

студент в

Софийски Университет „Св. Климент Охридски“

ФМИ, Специалност: Информационни системи

ФН:71232

Съдържание

<u>Задача 1</u>	<u>стр.3</u>
<u>Кеплерови елементи</u>	<u>стр.4</u>
<u>Задача 2</u>	<u>стр.7</u>
<u>Функции за реализиране на решенията</u>	<u>стр.11</u>

Задача 1: Пресметнете координатите и скоростите на планетите в деня, в който сте родени

Предварителна информация:

Орбитата на планетата зависи от 6 елемента (в задачата на Кеплер):

a - дължина на голямата полуос,

e - ексцентрицитет,

i - наклонение на плоскостта на орбитата,

l - средна аномалия, (**l**0 е средната аномалия в момента **t**0),

g + θ - дължина на перихелия,

θ - дължина на възела.

Пет от тези елементи са константи, единствено средната аномалия **l** е линейна функция на времето **t**.

Допълнителен елемент е ексцентричната аномалия **u**; в сила е уравнението на Кеплер

$$l = u - e \sin u$$

Ексцентрицитетът **e** характеризира сплеснатостта на елипсата:

$$e = \sqrt{1 - \frac{b^2}{a^2}} \in [0, 1) , \text{ където } b \text{ е дължината на малката полуос}$$

Връзката на елиптичните елементи с декартовите координати в R^3

$$\begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \cos\theta & -\sin\theta & 0 \\ \sin\theta & \cos\theta & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & \cos i & -\sin i \\ 0 & \sin i & \cos i \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \cos g & -\sin g & 0 \\ \sin g & \cos g & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} z_1 \\ z_2 \\ 0 \end{pmatrix}$$

Кеплерови елементи и техните стойности, взети от

http://ssd.jpl.nasa.gov/txt/aprx_pos_planets.pdf

	$\frac{a}{\text{AU}}$	$\frac{e}{\text{rad}}$	$\frac{I}{\text{deg}}$	$\frac{L}{\text{deg}}$	long.peri. deg	long.node. deg
	AU, AU/Cy	rad, rad/Cy	deg, deg/Cy	deg, deg/Cy	deg, deg/Cy	deg, deg/Cy
Mercury	0.38709927	0.20563593	7.00497902	252.25032350	77.45779628	48.33076593
	0.00000037	0.00001906	-0.00594749	149472.67411175	0.16047689	-0.12534081
Venus	0.72333566	0.00677672	3.39467605	181.97909950	131.60246718	76.67984255
	0.00000390	-0.00004107	-0.00078890	58517.81538729	0.00268329	-0.27769418
EM Bary	1.00000261	0.01671123	-0.00001531	100.46457166	102.93768193	0.0
	0.00000562	-0.00004392	-0.01294668	35999.37244981	0.32327364	0.0
Mars	1.52371034	0.09339410	1.84969142	-4.55343205	-23.94362959	49.55953891
	0.00001847	0.00007882	-0.00813131	19140.30268499	0.44441088	-0.29257343
Jupiter	5.20288700	0.04838624	1.30439695	34.39644051	14.72847983	100.47390909
	-0.00011607	-0.00013253	-0.00183714	3034.74612775	0.21252668	0.20469106
Saturn	9.53667594	0.05386179	2.48599187	49.95424423	92.59887831	113.66242448
	-0.00125060	-0.00050991	0.00193609	1222.49362201	-0.41897216	-0.28867794
Uranus	19.18916464	0.04725744	0.77263783	313.23810451	170.95427630	74.01692503
	-0.00196176	-0.00004397	-0.00242939	428.48202785	0.40805281	0.04240589
Neptune	30.06992276	0.00859048	1.77004347	-55.12002969	44.96476227	131.78422574
	0.00026291	0.00005105	0.00035372	218.45945325	-0.32241464	-0.00508664
Pluto	39.48211675	0.24882730	17.14001206	238.92903833	224.06891629	110.30393684
	-0.00031596	0.00005170	0.00004818	145.20780515	-0.04062942	-0.01183482

След това обръщаме θ , $g + \theta$ в Радиани (* $\pi/180$)

Обръщаме i в градуси (* $\pi/180$)

Ст-тите на μ за планетите

	μ
Меркурий	1/6023600
Венера	1/408523
Земя	1/328900.5
Марс	1/3098708
Юпитер	1/1047.34
Сатурн	1/3497.8
Уран	1/22902.9
Нептун	1/19402
Плутон	1/135000000

$\gamma = 1 + \mu$, където $\gamma = Gm_A = 6.670 \cdot 10^{-8} \frac{sm^3}{g \cdot sec^2}$ е гравитационна константа

$$n = \sqrt{\frac{\gamma}{a^3}}$$

Величината n наричаме средно движение; То е момента на преминаване през перихелия на планета (начало на епоха). Връзката между средната и ексцентрична аномалии

$l = u - e \cdot \sin(u)$ наричаме уравнение на Кеплер.

Въвеждаме t - времето от рождената дата до 2000г.

(Рождена дата: 24.11.1990г. => $t = 9.10335$)

От решението на задачата на Кеплер в декартови координати:

$$l = \sqrt{\gamma} a^{-\frac{3}{2}} (T - T_0)$$

$$\Rightarrow l = n \cdot (t(2\pi) - T_0) = u - e \cdot \sin(u)$$

$$u = l + e \cdot \sin(l + e \cdot \sin(l + e \cdot \sin(l)))$$

$$r = \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = Q \cdot a \cdot (\cos(u) - e; \sin(u); \sqrt{1 - e^2}; 0)$$

$$v = Q \cdot \frac{(-\sin(u); \cos(u) \cdot \sqrt{1 - e^2}; 0) \cdot a \cdot n}{1 - e \cdot \cos(u)}$$

Където Q е от Основна формула на сферичната тригонометрия
(Теорема. Всяка матрица $Q \in SO(3, R)$ може да се представи аналитично
във вида:

$$Q = \begin{pmatrix} \cos\theta & -\sin\theta & 0 \\ \sin\theta & \cos\theta & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & \cos i & -\sin i \\ 0 & \sin i & \cos i \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \cos g & -\sin g & 0 \\ \sin g & \cos g & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} =$$

Ротация на ъгъл θ около оста Oz ротация на ъгъл i около оста Ox ротация на ъгъл g около оста Oz

=

$$\begin{pmatrix} \cos\theta \cos g - \sin\theta \sin g \cos i & -\cos\theta \sin g - \sin\theta \cos g \cos i & \sin\theta \sin i \\ \sin\theta \cos g + \cos\theta \sin g \cos i & -\sin\theta \sin g + \cos\theta \cos g \cos i & -\cos\theta \sin i \\ \sin g \sin i & \cos g \sin i & \cos i \end{pmatrix}$$

където $\theta, g \in [0, 2\pi)$ и $i \in [0, \pi]$

Описаните процедури се повтарят за всяка планета поотделно.

Краен резултат:

	Меркурий	Венера	Земя	Марс	Юпитер	Сатурн	Уран	Нептун	Плутон
r	0.2277	-0.2272	0.4628	0.6951	-2.8951	4.3984	3.1796	7.4043	-20.502
	-0.3701	-0.6873	0.8727	1.3294	4.403	-8.9646	-19.1726	-29.2569	-21.1252
	-0.0154	-0.0428	0	0.0472	0.1105	-0.433	-0.2366	-0.8266	-3.9164
v	1.065	1.1115	-0.8992	-0.6904	-0.3723	0.274	0.2238	0.1757	0.1454
	0.9229	-0.3734	0.465	0.4464	-0.2208	0.1421	0.0268	0.0458	-0.1339
	0.1717	-0.0064	0	-0.0035	-0.0034	0.0009	0.0012	-0.0026	-0.0543
 r 	0.43484	0.72516	0.98779	1.5009	5.2707	9.9949	19.4359	30.1906	29.6976
 v 	1.4197	1.1726	1.0123	0.82215	0.4329	0.30865	0.22537	0.18163	0.20498

Задача 2: Пресметнете елементите на Делоне и Поанкаре (от първи и втори вид) в деня, в който сте родени

От Теорема: Елементите на Делоне – $L, G, \Theta, l, g, \theta$, където (l, L) , (G, g) и (Θ, θ) са спрегнати канонични променливи, се изразяват чрез орбиталните елементи:

a - дължина на голямата полуос,

e - ексцентрицитет,

i - наклонение на плоскостта на орбитата,

l - средна аномалия, (l_0 е средната аномалия в момента t_0),

g + θ - дължина на перихелия,

θ - дължина на възела.

Както следва:

$$L = \mu \sqrt{\gamma \cdot a}$$

$$G = \mu \cdot \sqrt{\gamma \cdot a(1 - e^2)} = L \cdot \sqrt{(1 - e^2)}$$

$$\Theta = \mu \cdot \sqrt{\gamma \cdot a(1 - e^2)} \cos i = G \cdot \cos i$$

Като при това l, g и θ съвпадат и в двата случая.

Елементите на Делоне – $L, G, \Theta, l, g, \theta$ са константи с хамилтони:

$$\hat{H} = - \frac{\mu^3 \gamma^2}{2L^2}$$

Обръщаме θ в радиани (* $\pi/180$)

Обръщаме i в градуси (* $\pi/180$)

То е момента на преминаване през перихелия на планета (начало на епоха).

$$l = \sqrt{\gamma} \cdot a^{-\frac{3}{2}}(t - T_0)$$

$$u = e \cdot \sin(u)$$

$$u = l + e \cdot \sin(l + e \cdot \sin(l + e \cdot \sin(l)))$$

$$n = \sqrt{\frac{\gamma}{a^3}}$$

Въвеждаме t = времето от рождената дата до 2000г.

(Рождена дата: 24.11.1990г. => $t = 9.10335$)

$$l = n \cdot (t(2\pi) - T_0)$$

И чрез $\lambda = l + g + \theta$ (дължина на епохата) ще можем да изразим елементите от двете системи на Поанкаре, и по-точно:

Първа система от шест елемента, характеризираща орбитите на планетите:

$L,$	$L - G,$	$G - \Theta$
$\lambda,$	$-g - \theta,$	$-\theta$

И втора система:

$L,$	$\xi := \sqrt{2(L - G)} \cos(g + \theta),$	$p := \sqrt{2(G - \Theta)} \cos(\theta)$

$\lambda,$	$\eta := -\sqrt{2(L - G)} \sin(g + \theta),$	$q := -\sqrt{2(G - \Theta)} \sin(\theta)$

Описаните процедури се повтарят за всяка планета поотделно.

И получаваме следната таблица:

	Меркурий			Венера			Земя		
L	1.0328E-07			2.0814E-06			3.0404E-06		
G	1.0108E-07			2.0814E-06			3.0400E-06		
Θ	1.0033E-07			2.0777E-06			3.0400E-06		
I	2.4063E+02			9.3920E+01			5.7155E+01		
g	5.0840E-01			9.5860E-01			1.7966E+00		
θ	8.4350E-01			1.3383E+00			0.0000E+00		
H	-2.1449E-07			-1.6928E-06			-1.5202E-06		
Първа с-ма на Поанк аре	6.2210E-01	1.3200E-02	4.5000E-03	8.5030E-01	1.5305E-05	1.5000E-03	1.0000E+00	1.2801E-04	0.0000E+00
	4.4026E+00	- 1.3519E+00	- 8.4350E-01	3.1761E+00	- 2.2969E+00	- 1.3383E+00	1.7534E+00	- 1.7966E+00	0.0000E+00
Втора с-ма на Поанк аре	6.2210E-01	1.4384E-05	2.5823E-05	8.5030E-01	5.7473E-06	1.9688E-05	1.0000E+00	6.2462E-06	0.0000E+00
	4.4026E+00	- 6.4652E-05	- 2.9014E-05	3.1761E+00	- 6.4729E-06	- 8.3148E-05	1.7534E+00	- 2.7192E-05	0.0000E+00

	Марс			Юпитер			Сатурн		
L	3.9826E-07			2.2000E-03			8.8298E-04		
G	3.9654E-07			2.2000E-03			8.8174E-04		
Θ	3.9633E-07			2.2000E-03			8.8091E-04		
I	3.0771E+01			5.1641E+00			1.1981E+00		
g	-1.2829E+00			-1.4965E+00			-3.6760E-01		
θ	8.6500E-01			1.7536E+00			1.9838E+00		
H	-1.0595E-07			-9.1860E-05			-1.4995E-05		
Първа с-ма на Поанк аре	1.2341E+00	5.3000E-03	6.3977E-04	2.2808E+00	2.6000E-03	5.8999E-04	3.0880E+00	4.3000E-03	2.9000E-03
	- 7.9500E-02	- 4.1790E-01	- 8.6500E-01	6.0030E-01	- 2.5710E-01	- 1.7536E+00	8.7190E-01	- 1.6161E+00	- 1.9838E+00
Втора с-ма на Поанк аре	1.2341E+00	5.3698E-05	1.3181E-05	2.2808E+00	2.2000E-03	1.9299E-04	3.0880E+00	7.1412E-05	5.1684E-04
	- 7.9500E-02	- 2.3844E-05	- 1.5466E-05	6.0030E-01	- 5.6977E-04	- 1.0000E-03	8.7190E-01	- 1.6000E-03	- 1.2000E-03

Уран				Нептун			Плутон		
L	1.9127E-04			2.8263E-04			4.6544E-08		
G	1.9106E-04			2.8262E-04			4.5090E-08		
Θ	1.9104E-04			2.8249E-04			4.3088E-08		
I	3.1638E+00			-1.3999E+00			4.8990E-01		
g	1.6919E+00			-1.5153E+00			1.9856E+00		
θ	1.2918E+00			2.3001E+00			1.9252E+00		
H	-1.1377E-06			-8.5709E-07			-9.3807E-11		
Първа с-ма на Поанкаре	4.3805E +00	4.8000E -03	3.9719E -04	5.4835E +00	1.7548E -04	2.6000E -03	6.2835E +00	1.9630E -01	2.7030E -01
	5.4670E +00	- 2.9837E +00	- 1.2918E +00	- 9.6200E -01	- 7.8480E -01	- 2.3001E +00	- 4.1701E +00	- 3.9107E +00	- 1.9252E +00
Втора с-ма на Поанкаре	4.3805E +00	- 6.4210E -04	- 5.1285E -05	- 5.4835E +00	- 9.5162E -05	- 3.4604E -04	- 6.2835E +00	- 3.8747E -05	- 2.1959E -05
	5.4670E +00	- 1.0223E -04	- 1.7904E -04	- 9.6200E -01	- 9.5042E -05	- 3.8724E -04	- 4.1701E +00	- 3.7507E -05	- 5.9354E -05

Функции за реализиране на решенията:

Функции за Задача 1:

Дефиниране на функцията "zad1"

```
function res = zad1(a, e, i, L, w, Omega, miu, t)

    tita = Omega*pi/180;
    g = (w - Omega)*pi/180;
    i = i*pi/180;
    Tita = [ cos(tita) , -sin(tita), 0 ;
            sin(tita) , cos(tita), 0 ;
            0      , 0      , 1 ] ;
    I = [ cos(i) , 0 , -sin(i) ;
         0      , 1 , 0      ;
         sin(i) , 0 , cos(i) ] ;
    G = [ cos(g) , -sin(g) , 0 ;
         sin(g) , cos(g) , 0 ;
         0      , 0      , 1 ] ;
    Q = Tita*I*G;
    gama = 1 + miu;
    n = sqrt(gama/a^3);
    to = ((w - L)/n)*pi/180;
    l = n*(-t^2*pi - to);
    u = l + e*sin(l + e*sin(l + e*sin(l)));

    r = Q*a*[cos(u)-e ; sin(u)*sqrt(1-e^2) ; 0 ]
```

```

v = Q*[-sin(u);cos(u)*sqrt(1-e^2);0]*a*n/(1-e*cos(u))

disp(['|r|=',num2str(norm(r))])

end

```

Дефиниране на функция "Zad11"

```

function res=zad11(d)

my_time=9.103353867214237;

zad1(d(1),d(2),d(3),d(4),d(5),d(6),d(7),my_time)

end

```

Дефиниране на функция „pusk“

```

d=[0.387 0.205 7.004 252.250 77.457 48.330 1/6023600;
    0.723 0.006 3.394 181.979 131.602 76.679 1/408523;
    1 0.016 0 100.464 102.937 0 1/328900.5;
    1.523 0.093 1.849 -4.553 -23.943 49.559 1/3098708;
    5.202 0.048 1.304 34.396 14.728 100.473 1/1047.34;
    9.536 0.053 2.485 49.954 92.598 113.662 1/3497.8;
    19.189 0.047 0.772 313.238 170.954 74.016 1/22902.9;
    30.069 0.008 1.770 -55.120 44.964 131.784 1/19402;
    39.482 0.248 17.140 238.929 224.068 110.303
    1/135000000];
for i=1:9
    disp(['planeta ',num2str(i)])
    zad11(d(i,:))
end

```

Функции за задача 2:

Дефиниране на функция „elements”

```
function res = elements(a, e, i, L, w, Omega, miu,t)

i = i*pi/180;
n = sqrt(1/a^3);
to = ((w - L)/n)*pi/180;
gama = 1 + miu;
EL=miu*sqrt(gama*a)
GE=EL*sqrt(1-e^2)
TITADEBELA=GE*cos(i)
l = n*(t*2*pi - to)
g = (w - Omega)*pi/180
tita = Omega*pi/180
H=-miu*gama/(2*a)
P11=sqrt(a)
P12=(EL-GE)
P13=(GE-TITADEBELA)
P14=L*pi/180
P15=-g-tita
P16=-tita
P21=P11
P22=sqrt(2*(EL-GE))*cos(g+tita)
P23=sqrt(2*(GE-TITADEBELA))*cos(tita)
P24=P14
```

```

P25=-sqrt(2*(EL-GE))*sin(g+tita)
P26=-sqrt(2*(GE-TITADEBELA))*sin(tita)
end

```

Дефиниране на функция „puskelements”

```

d=[0.387 0.205 7.004 252.250 77.457 48.330 1/6023600;
    0.723 0.006 3.394 181.979 131.602 76.679 1/408523;
    1 0.016 0 100.464 102.937 0 1/328900.5;
    1.523 0.093 1.849 -4.553 -23.943 49.559 1/3098708;
    5.202 0.048 1.304 34.396 14.728 100.473 1/1047.34;
    9.536 0.053 2.485 49.954 92.598 113.662 1/3497.8;
    19.189 0.047 0.772 313.238 170.954 74.016 1/22902.9;
    30.069 0.008 1.770 -55.120 44.964 131.784 1/19402;
    39.482 0.248 17.140 238.929 224.068 110.303
    1/135000000];
my_time=9.103353867214237;
for k=1:9
    disp(['planeta ',num2str(k)])

    elements(d(k,1),d(k,2),d(k,3),d(k,4),d(k,5),d(k,6),d(k,7),my_time)
end

```